

*Hoe 'SAMEN' mensen met (mogelijke)
financiële problemen eerder te:*

- vinden*
- bereiken*
- en*
- helpen*

Jaarverslag 2019
Platform Armoedebestrijding Heerhugowaard

parapluorganisatie in Heerhugowaard voor:
Schuldhulpmaatje
Noodfonds
Kleding- en voedselactie voor cliënten voedselbank

Inhoud

Profiel Stichting Platform Armoedebestrijding Heerhugowaard (=PAH)	2
Voorwoord.....	3
1. Schuldhulpmaatje (= SHM) Heerhugowaard.....	4
1.1 Korte beschrijving schuldhulpmaatjes project.....	4
1.2 Schuldhulpmaatjes project in 2019.....	5
2. Noodfonds	8
3. Kleding- en voedselactie voor (kinderen) cliënten voedselbank.....	8
4. Financiële gang van zaken	9
5. Bestuur.....	10
6. Inzicht in 'marktomvang' en ontwikkelingen.....	10
6.1 Landelijke context.....	11
6.2 Plaatselijke situatie: omvang mogelijke doelgroep voor schuldhulpmaatje.....	11
6.3 Voornemens bestuur PAH	12

Profiel Stichting Platform Armoedebestrijding Heerhugowaard (=PAH)

PAH, opgericht op 26 oktober 1999, is een organisatie voor inwoners van Heerhugowaard. Doel van de stichting is het inventariseren van stille armoede, samenwerken met instanties, het beheren van het noodfonds van de kerken en het mogelijk maken dat het project schuldhulpmaatje actief is binnen de gemeente. PAH is een ANBI erkende instelling.

Op dit moment functioneert PAH als een **parapluorganisatie** voor een viertal activiteiten:

- het **schuldhulpmaatjes** project (verreweg de grootste activiteit), in 2011 samen met de gemeente gestart;
- het **noodfonds**;
- aan het eind van het jaar een **kleding- en voedselactie** voor de voedselbank; en
- **gesprekspartner** voor gemeente (raadsleden).

ad schuldhulpmaatjes project Heerhugowaard (=SHM)

Het **doel** van SHM is *'samen mensen met (mogelijke) financiële problemen eerder te vinden, bereiken en helpen*.

Ten behoeve van SHM Heerhugowaard is PAH aangesloten bij de **landelijke organisatie Schuldhulpmaatje** Nederland. In het landelijke bureau is veel kennis en ervaring aanwezig op het gebied van schuldhulpverlening. Ook is de landelijke organisatie de bakermat voor diverse nieuwe ontwikkelingen. De hulp in Heerhugowaard wordt gegeven door bij PAH aangesloten schuldhulpmaatjes. Deze hebben een opleiding gevolgd en zijn gecertificeerd. Jaarlijks nemen zij ook deel aan diverse bijscholingsactiviteiten van de landelijke organisatie in verband met het behoud van de certificering. Per ultimo 2019 waren er 13 schuldhulpmaatjes actief, waarvan 1 tevens coördinator is.

ad noodfonds

Het noodfonds, dat wordt gevoed door een aantal van de plaatselijke kerken, heeft tot doel om de meest basale nood van bewoners van Heerhugowaard die (onverwacht) in de problemen komen te lenigen. Veelal gaat het daarbij om snel te kunnen voorzien in de primaire levensbehoefte van 'eten op tafel'.

ad kleding- en voedselactie voor (kinderen van) cliënten van de voedselbank

Al een paar jaar is het zo dat tegen het eind van het jaar een actie wordt gestart om geld op te halen, zodat kinderen van cliënten van de voedselbank eens wat nieuwe kleren kunnen kopen. Het afgelopen jaar konden zo 55 kinderen blij worden gemaakt met een kledingbon. Tegelijkertijd vindt er een inzameling plaats van voedsel bij diverse aangesloten kerken en Moskeeën. Dit wordt ter beschikking gesteld aan de voedselbank.

ad gesprekspartner voor gemeente (raadsleden) en andere partners in dit specifieke sociale domein

Minimaal één keer per jaar organiseert PAH een bijeenkomst met de deelnemers van het platform en de diverse vertegenwoordigers van de plaatselijke politiek. Daar wordt dan open met elkaar van gedachten gewisseld over de problematiek rond armoede en schulden. Daarnaast heeft PAH geregeld contact met diverse andere, relevante organisaties.

Voorwoord

Het jaar 2019 kenmerkt zich door diverse ontwikkelingen.

- Het aantal [schuldhulpvragen](#), het [beroep](#) op het [noodfonds](#) en het aantal voor kinderen van cliënten van de voedselbank uitgereikte 'kerst-kledingbonnen' zijn [gestegen](#);
- Het [aantal schuldhulpmaatjes](#) is wat [teruggelopen](#); en
- Na vele jaren dienst heeft Adriaan Rotteveel, de [voorzitter](#) van PAH het stokje overgedragen.

Meer gedaan, maar er is nog zoveel te doen

Het bestuur is blij dat we er blijkbaar weer in zijn geslaagd meer mensen te helpen dan in 2018. Maar toch zijn we niet tevreden. Zoals we verder in het jaarverslag laten zien is het aantal gezinnen in Heerhugowaard dat gebruik kan en eigenlijk moet maken van onze diensten en van die van onze collega-organisaties een veelvoud van wat wij bereiken. Daardoor verkeren veel gezinnen in een situatie die soms zeer schrijnend is en mogelijk generaties doorwerkt. Wij zien het als onze opdracht om te kijken wat wij daaraan kunnen doen. Maar dat kunnen we niet alleen. Dat moeten we samen met anderen doen. Wij staan daarvoor open en zijn ook bereid daarvoor het initiatief te nemen.

Hopelijk kunnen we in 2020 weer meer mensen helpen

In 2018 lieten diverse cijfers een dalende tendens zien. Dat bleek ook landelijk het geval te zijn. Een verklaring daarvoor is ons niet bekend. Maar in 2019 slaagden we er in hopelijk een ommekeer te bewerkstelligen. En we hopen dat we dit het komend jaar nog meer kunnen laten zien, doordat we met meer mensen ook meer mensen kunnen helpen, tenzij corona onverwachte barrières opwerpt. Wat betreft het aantal schuldhulpmaatjes betreft, tekent zich al een positieve ontwikkeling af, maar we hebben nog een weg af te leggen.

Afscheid een van de mensen van het eerste uur

Van de vorige voorzitter is in oktober afscheid genomen. Adriaan Rotteveel is een man van het eerste uur. Samen met anderen heeft hij aan de bakermat gestaan van het Platform Armoede Bestrijding (PAH) en de daarin ondergebrachte activiteiten. Langer dan hij wilde, heeft hij uit verantwoordelijkheidsgevoel de voorzittershamer gehanteerd. PAH is hem daarvoor veel dank verschuldigd.

Doet u mee?

In de rest van het verslag hopen wij u inzicht te geven wat PAH is, wat wij en hoe wij dingen hebben gedaan en wat wij van plan zijn. Maar dat kunnen we niet alleen. Samen zijn we sterker. Doet u ook mee?

1. Schuldhulpmaatje (= SHM) Heerhugowaard

1.1 Korte beschrijving schuldhulpmaatjes project

Doel SHM Heerhugowaard

Hoe samen mensen met (mogelijke) financiële problemen eerder te vinden, bereiken en helpen.

Mensen:

- vinden;
- bereiken; en
- helpen.

De qua omvang en qua tijdsbeslag van PAH grootste activiteit is het project SHM Heerhugowaard. De doelomschrijving geeft goed weer waar wij ons op concentreren en welke fasen in het kader van de schuldhulpverlening van belang zijn. Het gaat om (mogelijke) financiële problemen.

Om daar wat aan te kunnen doen, is het nodig mensen te:

- vinden, die daarmee worden geconfronteerd;
- bereiken in die zin dat zij geholpen willen worden; en
- helpen om de financiële zaken beheersbaar te maken en te houden.

Bij elke fase liggen er grote uitdagingen. Zonder naar volledigheid te willen streven noemen wij er een paar per fase.

Privacywetgeving bemoeilijkt het vinden van mensen met schulden

Bij 'vinden' is een groot probleem dat de zogenaamde AVG wetgeving (de privacywetgeving) het heel moeilijk en soms bijna onmogelijk maakt om op basis van beschikbare gegevens van bijvoorbeeld gemeenten, banken, nutsbedrijven, verzekeraars, woningcorporaties, webwinkels en maatschappelijke organisaties de mensen te vinden die tot de doelgroep behoren. Daarmee komen we in de spagaat constructie het onmogelijk lijkt te maken dat de wet verhindert dat mensen met problemen worden gevonden. Anders gezegd mensen kunnen het slachtoffer worden van onze wetgeving. Een wrange situatie die af en toe de gedachte van burgerlijke ongehoorzaamheid doet opkomen. Dit speelt temeer omdat kinderen en daarmee toekomstige generaties daarvan het slachtoffer kunnen worden en veelal ook zijn, generaties lang.

Zeker 16 % van Nederlandse gezinnen in categorie 'stille armoede'

Bij 'bereiken' speelt ook de AVG wetgeving weer een rol. Maar een nog veel groter probleem lijkt te zijn dat mensen **niet zien** of **willen zien** dat zij schulden hebben. Of dat zij zich **schamen** om dat uit te spreken. Naar verluidt, verkeert 20 % van de Nederlandse gezinnen in een positie van schulden en slechts 4 % van de Nederlandse gezinnen is op een of andere manier bij de schuldhulpinstanties, inclusief de gemeentes bekend. Dat houdt dan in dat 16 % van de gezinnen onder de radar blijft en mogelijk in 'stille armoede' leeft. Wat betekent dat dan voor deze gezinnen en de kinderen in die gezinnen? Maar ook wat kost dat ons als maatschappij?

Gelukkig zijn er mensen die zich willen laten helpen en mensen die willen helpen

De laatste fase, tenslotte, is die van het 'helpen'. Gelukkig zijn er mensen die zich willen laten helpen. En waar hulp ook effectief kan zijn. En gelukkig zijn er ook vrijwilligers, die naast de professionele hulpverleners tijd, kennis, ervaring en energie beschikbaar stellen om mensen te helpen. Maar helaas zijn er ook mensen die zich niet (willen) laten helpen. Dat kan onwil zijn, dat kan veroorzaakt worden door ziekte of door andere problemen. Gemakshalve onderscheiden we ter illustratie een tweetal fictieve, aan de praktijk ontleende voorbeelden.

Voorbeeld 1

Incidentele gebeurtenis leidt tot probleemsituatie. Tijdelijk hulp is voldoende

Een echtpaar is 15 jaar getrouwd. Partner A is kostwinner en partner B heeft een parttime baan en draagt primair zorg voor twee jonge kinderen en doet grotendeels de huishouding. Met financiën heeft partner B zich nooit uitgebreid bezig gehouden. Er was de laatste tijd af en toe al sprake van wat onderlinge strubbelingen bij het echtpaar. En voor B opeens als donderslag bij heldere hemel kwam A met de mededeling dat er een andere relatie was en dat er gescheiden moest worden. B was volledig overdonderd. Een vechtscheiding werd het resultaat. B zag het op een gegeven moment niet meer zitten en liet alle post ongeopend liggen, waaronder diverse betalingsaanmaningen. Een vriend(in) kwam daarachter en adviseerde te praten met een schuldhulpmaatje om in ieder geval de financiële zaken weer op de rit te krijgen. Deze kwam en ging met B het gesprek aan. Alle achterstallige post werd geopend en samen is toen een financieel plan gemaakt om de ontstane schulden te voldoen en langzaam maar zeker weer wat reserves op te gaan bouwen. B herpakte zich en kon na een paar maanden zelf weer alles afdoen. Een gang naar de formele schuldhulpverlening was gelukkig niet nodig. Maar soms zijn de schulden in ene dergelijke omstandigheid zo groot dat de SHM een persoon als B moet overdragen naar de professionele schuldhulpverleners die formeel ook meer mogen en kunnen doen.

Voorbeeld 2

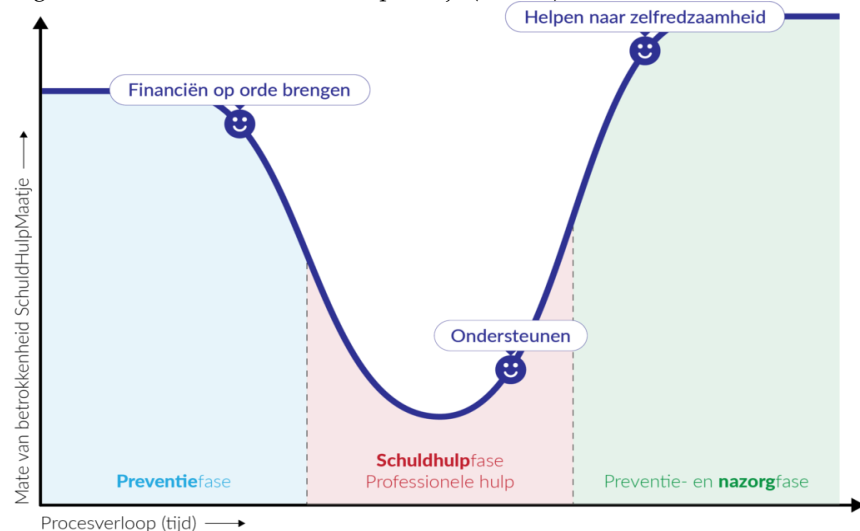
Andere hulpverleners nodig

Een jong iemand C (22 jaar) woont sinds een tweetal jaar zelfstandig, heeft psychische problemen, raakt aan de drank en is als gevolg daarvan ontslagen. Een huisuitzetting dreigt. Een welzijnswerker heeft met toestemming van de betrokken persoon een schuldhulpmaatje ingeschakeld. Na een eerste afspraak hapert

het contact en op een gegeven moment reageert C niet meer. Het schuldhulpmaatje kan niet verder meer. De 'zaak' kan worden teruggegeven aan de welzijnswerker, maar het kan ook zijn dat soms verwezen wordt naar een organisatie als bijvoorbeeld Haltewerk of Humanitas.

Deze twee voorbeelden geven voor een deel de realiteit weer. In de praktijk zijn de situaties nog veel gevarieerder. Bij sommigen is een korte overbrugging voldoende, bij anderen is een langere, qua intensiteit meer gevarieerde betrokkenheid wenselijk. En geregeld worden ook andere, veelal professionele partijen ingeschakeld.

Figuur 1 Betrokkenheid Schuldhulpmaatje (= SHM)

bron: website landelijke organisatie schuldhulpmaatje.nl.

Voorkomen is beter dan genezen, maar ook in een 'professioneel' schuldhulptraject is steun SHM zeer waardevol. Uitvalpercentage daalt van 70% naar 30%!

De hulp van SHM is een goede aanvulling op de professionele schuldhulpverlening. De figuur laat zien dat SHM vooral in de preventiefase en in de nazorgfase praktische hulp kan bieden. In de schuldhulpfase ligt de daadwerkelijke hulpverlening bij de professionele schuldhulpverleners en is de voornaamste taak van het maatje om te motiveren en te ondersteunen.

Een schuldhulpmaatje (= SHM):

- is een goede **aanvulling** op de professionele schuldhulpverlening en biedt naast schuldhulpverlening ook een luisterend oor zodat andere problemen mogelijk naar voren komen en hierop kan worden geanticipeerd;
- kan met name **praktische hulp** bieden in de **preventiefase** (inclusief bij geringe schulden) en in de **nazorgfase**;
- biedt hulpvragers de mogelijkheid **zelf** hun **zaken** te **regelen**, hetgeen hun autonomie ten goede komt; en
- kan als voornaamste taak hebben om **in schuldhulpfase**, waar de daadwerkelijke hulpverlening bij de professionele schuldhulpverleners ligt, de **hulpvragers** te **motiveren** en te **ondersteunen**.

In verband met dit laatste punt zijn landelijke cijfers beschikbaar waaruit blijkt dat 70 % van de mensen dat in de professionele schuldhulpverleningstrajecten komt binnen een termijn van 3 jaar uitvalt. Als in deze fase een SHM er al bij betrokken is, blijkt nog maar 30 % uit te vallen. Daarmee wordt een **belangrijke bijdrage** geleverd aan een **succesvol verloop** van de **professionele schuldhulpfase**. Bovendien is een dergelijke betrokkenheid van een SHM een goede basis om ook in de nazorgfase de 'hulpvragers' nog bij te staan. Sommige hulpvragers zullen immers niet zonder ondersteuning kunnen.

SHM landelijk opgeleid en gecertificeerd

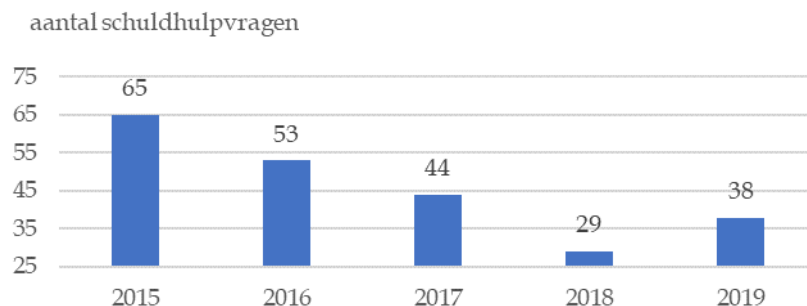
SHM zijn:

- opgeleid via de landelijke organisatie; en
- gecertificeerd. Ten behoeve van deze certificering worden ook jaarlijks e-learning trajecten gevolgd.

1.2 Schuldhulpmaatjes project in 2019

schuldhulpvragers

Figuur 2 Aantal schuldhulpvragen per jaar

Dip in 2018 achter ons

Het afgelopen jaar is het [aantal schuldhulpvragen weer toegenomen](#) van 29 in 2018 naar 38 in 2019. In 2018 was er een onverklaarbare verlaging van het aantal aanvragen. Dit patroon was destijds ook aanwezig bij de voedselbank.

Nieuwe coördinator heeft positief effect gehad op de ontwikkelingen

Het bestuur heeft de indruk dat naast landelijke ontwikkelingen een positieve bijdrage om het aantal aanvragers weer hoger te krijgen geleverd is door de eind 2018 nieuw aangetreden coördinator Henk Hiemstra. Henk was reeds schuldhulpmaatje en heeft zich beschikbaar gesteld om het gat dat dreigde te vallen door het vertrek van het duo coördinatorschap in te vullen. Het bestuur is hem daar zeer erkentelijk voor. Henk heeft de contacten met diverse andere, voor SHM Heerhugowaard belangrijke organisaties opgepakt en zo bijgedragen aan het verhogen van de zichtbaarheid van deze activiteit van PAH.

Met Welzijn en website uit de schulden leveren meeste aanvragen

De [schuldhulpvragen](#) werden [aangeleverd](#) door/via:

- Met Welzijn (15);
- website uit de schulden (9);
- Haltewerk en DNO Doen (elk 4);
- GGZ (1); en
- anders (4).

PAH stelt het vertrouwen van deze partners op prijs en hoopt de samenwerking de komende jaren nog verder te kunnen intensiveren.

Niet reageren en gebrek aan discipline belangrijke redenen bij afhaken

Van de nieuwe schuldhulpaanvragen in 2019 bloedde een aantal daarvan al snel dood, omdat de aangemelde personen niet reageerden op contactverzoeken. Ook van een aantal andere aanvragers bleek tijdens het traject de motivatie/discipline om mee te blijven doen onvoldoende. Hetgeen ertoe leidde dat zij afhaakten. Onderstaand overzicht is op grond van een speciale actie bij de schuldhulpmaatjes gegenereerd.¹

Van de 38 nieuwe aanvragen zijn er 4 al gestrand na herhaalde pogingen om contact te krijgen. 9 trajecten zijn voor 2019 gestart en liepen deels tot en met 2019 of inmiddels nog langer. Daarmee werd er in 2019 in ieder geval aan 43 trajecten gewerkt.

Tabel 1 Overzicht enige karakteristieken m.b.t. schuldhulpvragen

Status schuldhulpvraag	totaal	< 2019	In 2019
• in behandeling	14	4	10
• succesvol afgerond	6	2	4
• doorverwezen	8		8
• vroegtijdig afgerond	14	2	12
• overleden	1	1	

6 trajecten succesvol afgerond en 14 nog in behandeling

In het totaal zijn 6 trajecten succesvol afgerond, waarvan 2 van voor 2019. 14 trajecten zijn nog in behandeling, waarvan 4 van voor 2019.

Op de vroegtijdig afgeronde trajecten komen we later nog terug.

¹ Begin 2020 bleek nadrukkelijk dat het Hulpvolgerssysteem (HVS) niet werkte, zoals gedacht. Enerzijds bleek een deel van de mensen, dat daarmee moest werken, minder affiniteit en behendigheid met het HVS te hebben dan gedacht. Anderzijds bleek, zoals met elk systeem, de gebruikersvriendelijkheid van het systeem nog wat te wensen overlaten. Hierdoor is het nodig geweest met een extra inhaalactie een deel van de gewenste informatie alsnog boven water te halen. Het gevolg was wel dat de informatie van schuldhulpmaatjes die in de loop van 2019 zijn gestopt, niet beschikbaar was. Hierdoor mist de aansluiting met voorgaande jaren. Inmiddels, maart 2019, zijn door het bestuur acties in werking gezet om dat probleem op te lossen.

Tabel 2 Overzicht enige karakteristieken m.b.t. schuldhulpvragen

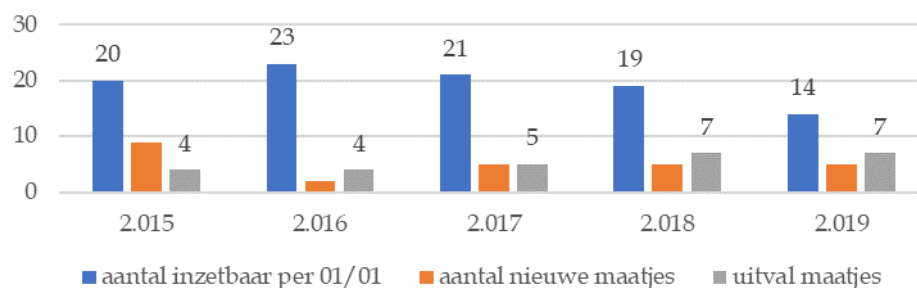
Resultaten dit jaar/reden afronding	totaal	< 2019	In 2019
• woninguitzetting voorkomen	4	1	3
• zorguitsluiting voorkomen	3	1	2
• nutsvoorziening afsluiting voorkomen	1		1
• beslaglegging voorkomen	5	1	4
• schuldhulpvrager heeft werk gevonden	1		1
• schuldhulpvrager heeft zaakjes financieel weer op rails staan	6	2	4
• schuldhulpverlening voorkomen door preventieve hulp	5	3	2
• toeleiding naar de Schuldhulpverlening	2		2
• schuldhulpverlening reeds van toepassing	1	1	
• anders, namelijk	17	2	15

Bemoedigende resultaten Een aantal resultaten is soms bij eenzelfde hulpvrager geweest, maar al met al zijn dit **bemoedigende resultaten**. Het voorkomen van woninguitzettingen, zorguitsluitingen en afsluitingen van nutsvoorzieningen en voorkomen van beslaglegging is niet niets. Ook dat er 5 schuldhulpverleningstrajecten zijn voorkomen door het preventief inzetten van SHM stemt tot tevredenheid.

Diverse in categorie anders In de categorie **anders** staat ook een deel van de doorverwijzingen naar Haltewerk, Humanitas en bewindvoerder. 6 mensen reageren niet meer op contactverzoeken en 3 willen geen begeleiding meer of is de begeleiding bij iemand anders, onder andere familie, ondergebracht.

schuldhulpmaatjes

Figuur 3 Aantal per 01/01 inzetbare maatjes en verloop aantal maatjes in de tijd

Dalende lijn van inzetbaarheid maatjes is doorbroken

Vanaf 2016 is er gestaag dalende lijn van het aantal per 1 januari inzetbare schuldhulpmaatjes². Per 1 januari is dat aantal gedaald tot 12. Inmiddels is gelukkig de opgaande lijn weer te pakken gekregen. Er wordt hard aan gewerkt om weer terug te komen op een niveau van minimaal 20 inzetbare schuldhulpmaatjes per begin van het jaar.

Investering in schuldhulpmaatjes traject levert hoog maatschappelijk rendement

In 2019 hebben volgens opgaven van coördinator en schuldhulpmaatjes in het administratiesysteem **coördinator** (441 uur) en **schuldhulpmaatjes** (583 uur) **gezamenlijk 1.024** uur besteed aan het project. Stel dat deze tijd door een commerciële partij geleverd zou moeten worden dan staat dit, gezien de aard van de dienstverlening bij een uurtarief van € 50,- voor een bedrag van ruim € 50.000,-. En als we de besparingen van de woninguitzettingen, beslagleggingen etc. zouden kunnen berekenen, dan is het aannemelijk dat de maatschappelijke bijdrage van het schuldhulpmaatjes traject, gezien de in 2019 gekregen subsidie van de gemeente Heerhugowaard van € 17.500,-, een rendabele investering is geweest. Maar misschien zijn we wat te optimistisch in onze berekeningen. Daarom geciteerd uit een onafhankelijke studie naar het **maatschappelijk rendement** van vrijwilligersprojecten in de schuldhulpverlening. Daaruit blijkt dat een investering van € 1,- bij Schuldhulpmaatjes een maatschappelijk rendement genereert van € 2,92³.

² Het verschil in nieuwe maatjes en het inzetbaar zijn is veroorzaakt doordat een aantal maatjes per 01/01 nog in het opleidingstraject zit en dus nog niet is gecertificeerd en daardoor niet inzetbaar is. Ook komt het voor dat een aspirant maatje tijdens het opleidingstraject alsnog afhaakt.

³ Maatschappelijk rendement van vrijwilligersprojecten in de schuldhulpverlening door Regioplan beleidsonderzoek, Amsterdam december 2011, door Geerten Kruis, Nadja Jungmann en Marieke Blommesteijn, blz. 25 -31.

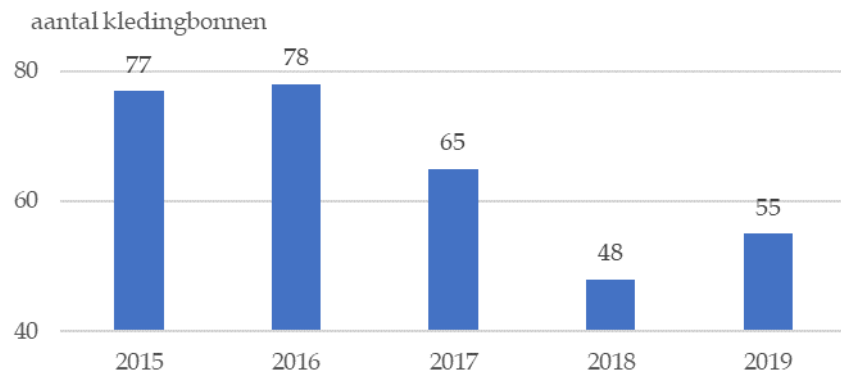
Aad, Albert, Alijda, Anita, Brenda, Elma, Erna, Harold, Henk, Irma, Jelle, Margo, Marion, Mirella, Pauline, René, Sandra en Trudy ontzettend bedankt voor jullie prestaties. We hopen nog vele jaren van de inbreng en inzet van onze huidige maatjes gebruik te mogen maken. En misschien dat de maatjes, die in 2019 zijn gestopt, er toch weer bijkomen.

2. Noodfonds

Opzet, doel en uitvoering fonds	<p>Het noodfonds is primair door de kerken opgezet om 'stille hulp' te bieden. Zij zorgen dat het fonds het benodigde geld heeft. Een tweetal personen is namens PAH belast met de uitvoering. Het betreft de heer Jan van Schagen, namens de parochie de Noord, en mevrouw Ineke de Boer, namens de PKN en tevens bestuurslid PAH. De aanvragen worden door Jan en Ineke zeer discreet afgehandeld. Alleen zij kennen, maar zelfs dat niet altijd, de individuele gevallen. Hierover worden geen mededelingen gedaan naar de andere bestuursleden van PAH of naar derden.</p> <p>Mensen kunnen in aanmerking komen voor noodhulp als een beroep op alle andere mogelijke voorzieningen tevergeefs is geweest. De beschikbaar gestelde bedragen zijn bescheiden van aard en dienen vooral om noodvoorzieningen te bieden. Het fonds is niet bestemd voor langdurige, permanente ondersteuning.</p>
15 verzoeken toegewezen, vooral geld voor boodschappen	<p>In het verleden lag het aantal gehonoreerde aanvragen gemiddeld zo rond de 10 per jaar. In het afgelopen jaar is positief gereageerd op 15 verzoeken voor hulp tegen 5 in 2018. Van de 15 verzoeken in 2019 betroffen er 13 het schenken van een geldbedrag om boodschappen te kunnen doen. In één geval ging het om het beschikbaar stellen van een voor een gezin in deze tijden onmisbaar huishoudelijk apparaat.</p> <p>Diverse personen, waaronder een gezin met kinderen, beschikten niet over een eigen woonruimte. En als er ook geen postadres beschikbaar is, heeft dat negatieve gevolgen voor het gebruik kunnen maken van diverse voorzieningen van overheidswege. Verder heeft de tijd tussen een aanvraag voor bijvoorbeeld een uitkering en de toekenning en definitieve uitkering voor verschillende van de 15 aanvragers een onoverkoombaar probleem opgeleverd. In dat geval diende het geld als een overbrugging tot de uitkering, zodat er boodschappen konden worden gedaan om te eten.</p>
Met Welzijn leverde in 2019 alle aanvragen aan	<p>De aanleiding voor de probleemsituaties is divers. Bekende oorzaken zijn naast het hebben van geen woonruimte: scheiding, schulden, geen werk, geen structuur, en gezondheidsklachten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat veel cliënten worden aangeleverd door MET Welzijn. In 2019 gold dat zelfs voor elke aanvraag.</p>
Samenwerking 'loont'	<p>PAH stelt het zeer op prijs dat zij via het Noodfonds voor een aantal mensen op het moment dat de nood het hoogst is, wat kan betekenen. En PAH waardeert het zeer dat de deelnemende kerken op deze manier ook invulling geven aan de plicht om wat voor de naaste, ongeacht haar of zijn achtergrond, te kunnen betekenen. En zonder de voelsprietten en contacten van Met Welzijn in de wijken, zouden de cliënten vermoedelijk ook niet gevonden zijn. Dit is ons inziens een goede illustratie hoe we samen met elkaar voor mensen die het moeilijk hebben wat kunnen betekenen.</p>
PAH verwacht stijgende vraag	<p>PAH vreest dat de stijgende lijn van 2018 naar 2019 in 2020 wel eens verder door zou kunnen zetten, mede als gevolg van de corona perikelen.</p>

3. Kleding- en voedselactie voor (kinderen) cliënten voedselbank

Figuur 4 Kledingactie noodfonds: aantal verstrekte kledingbonnen

Kleding en voedselactie: lichtpunt in barre dagen en tijden en 's zomers de midzomer maaltijd voor ouderen

Jaarlijks, zo omstreeks december wordt door een aantal bevoegen vrijwilligers de handen uit de mouwen gestoken. Media, kerken, Moskeeën en wat dies meer worden gemobiliseerd om de burgers van Heerhugowaard weer attent te maken op de jaarlijkse voedselactie voor de voedselbank en de kledingactie voor kinderen van cliënten van de voedselbank. Voor deze gezinnen is het doorgaans niet haalbaar nieuwe kleding te kopen voor de kinderen. Daarom heeft PAH deze jaarlijkse actie voor de 7de keer gehouden. Er werd voor de kinderen een kledingtegoedbon van 75 euro ter beschikking gesteld (in 2015, 2018 en 2019 was dit 75 euro per tegoedbon en in 2016 en 2017 50 euro). De tegoedbon is niet in te ruilen voor geld, maar in te leveren bij een lokaal kledingbedrijf.

Tegelijkertijd vindt er de eveneens gebruikelijke inzameling plaats van voedsel bij diverse aangesloten kerken en Moskeeën. Dit wordt ter beschikking gesteld aan de voedselbank. Daarnaast is er de [midzomer maaltijd](#) voor de ouderen. Deze wordt georganiseerd door de stichting [Present](#) en is mede gefinancierd uit de gelden die binnenkomen bij PAH.

De [grote trekkers](#) van het kleding- en voedselproject zijn [Marcel Dekker](#) en [Anneriek Uchibori](#). Het bestuur van PAH stelt hun inzet zeer op prijs. De mensen die in aanmerking komen voor deze steun, zullen deze ongetwijfeld ervaren als een lichtpunt in barre dagen en tijden. Onze dank gaat uiteraard ook uit naar de Stichting Present.

In 2019 meer kledingbonnen verstrekt dan in 2018

Na een onverklaarbare dip in 2018 (slechts 48 kandidaten voor de beschikbare bonnen) konden in 2019 weer meer mensen (namelijk 55) worden geholpen.

De verwachtingen zijn op dit moment niet positief voor het aantal mensen dat aan het eind van dit jaar in aanmerking zullen komen voor deze steun. Maar hopelijk slaagt PAH er met behulp van Marcel, Anneriek en de andere partners weer in genoeg geld en voedsel binnen te halen om mensen te kunnen helpen.

4. Financiële gang van zaken

Reguliere subsidie van de gemeente Heerhugowaard voor 2018 en 2019 niet geheel benut. Nieuwe subsidie voor coördinator

In 2018 en in 2019 heeft PAH, evenals in eerdere jaren, voor elk jaar van de [gemeente Heerhugowaard](#) via Haltewerk een [subsidie](#) gekregen van € 10.000,- voor het project Schuldhulpmaatje Heerhugowaard. Eind 2018 is voor 2019 een [extra subsidie](#) toegekend voor een gedeeltelijke vergoeding van de [coördinator](#) bij dit project. De tijd gemoed met het coördinatorschap overschrijdt wat redelijkerwijs van een vrijwilliger mag worden verwacht. Overigens zijn er [andere gemeenten](#) in Nederland waar het [coördinatorschap](#) een [volledig betaalde baan](#) is, gezien het rendement van het project schuldhulpmaatje.

In Heerhugowaard is de reguliere subsidie vooral bestemd voor opleidingskosten van nieuwe maatjes, bijscholingskosten van bestaande maatjes en hercertificering van de schuldhulpmaatjes.

In 2018 en 2019 is het [aantal maatjes afgenomen](#), waardoor de [subsidie niet volledig](#) is benut. Voor beide jaren gezamenlijk gaat het om een bedrag van € 4.481,-, zoals uit de jaarrekening 2019 blijkt sub 'subsidie gemeente Heerhugowaard. Inmiddels is dat bedrag teruggestort op de rekening van de gemeente/Haltewerk.

Bestuur erkentelijk voor continuering subsidie gemeente

Inmiddels is ook voor 2020 een [subsidie](#) groot € 17.500 [toegekend](#) aan het project Schuldhulpmaatje Heerhugowaard. Gezien de aanstaande fusie met de gemeente Langedijk is [afgestapt](#) van een [tweejaarlijkse subsidietoekenning](#), waarvoor het bestuur uiteraard alle begrip heeft. Wel had het bestuur ingezet op een hogere subsidiebedrag vanwege de plannen om proberen meer mensen die tot de doelgroep behoren te helpen. Hierdoor moeten er ook meer schuldhulpmaatjes komen dan thans beschikbaar. Met de gemeente is afgesproken en dit is ook in de toekenningsbrief van de subsidie opgenomen, dat als de ontwikkelingen aanleiding zijn om

het gesprek halverwege het jaar te heropenen, de bereidheid daartoe aanwezig is. Hiervoor en voor de blijvende steun van de gemeente Heerhugowaard is het bestuur de gemeente zeer erkentelijk.

Overige inkomsten redelijk stabiel gebleven

Het afgelopen jaar zijn de bijdragen, giften en donaties voor de kledingactie en het noodfonds redelijk stabiel gebleven op een bedrag van rond de € 6.000,-.

5. Bestuur

Gebruikelijke vergaderingen en contacten. Instelling dagelijks bestuur

Het afgelopen jaar zijn er 4 bestuursvergaderingen (in januari, maart, september en december) geweest en daarnaast 2 vergaderingen met de deelnemers van PAH (in april en oktober). Bij de laatste is een ruime vertegenwoordiging van de lokale politiek aanwezig geweest. Uitgebreid is toen stilgestaan bij de armoede/schulden problematiek en de (voorgenomen) fusie van Heerhugowaard en Langedijk. Besloten is in het nieuwe jaar daar verder op in te gaan met de lokale politieke vertegenwoordigers. Verder hebben individuele bestuursleden geregeld bijeenkomsten op lokaal en landelijk niveau bijgewoond.

Vanwege de intensivering van de contacten met de diverse partners is besloten de statutair toegestane constructie van een dagelijks bestuur toe te passen. Vanaf december bestaat dit uit de secretaris en de voorzitter. Materiele, formele besluiten worden altijd aan het voltallige bestuur voorgelegd. Verder opereert het dagelijkse bestuur zo transparant mogelijk door alle relevante informatie, inclusief gespreksverslagen, met alle leden van het bestuur te delen.

Informele bijeenkomst gestart met schuldhulpmaatjes

Het bestuur heeft in het begin van het jaar het initiatief genomen om met de schuldhulpmaatjes een informele bijeenkomst te organiseren. Enerzijds om op die manier de waardering van het bestuur uit te spreken. Anderzijds om ook op die manier de onderlinge band te versterken, zodat er nog gemakkelijker met hetzij de coördinator hetzij elkaar contact kan worden opgenomen. Uit de reacties is gebleken dat dit een goede beslissing is geweest.

Grotere betrokkenheid van bestuur bij SHM. Nieuwe stap om talent schuldhulpmaatjes te benutten

In de loop van het jaar zijn bestuursleden structureel aangeschoven bij overleg vergaderingen van de schuldhulpmaatjes. In het vierde kwartaal hebben coördinator en bestuur gezamenlijk een vragenlijst ontwikkeld en uitgezet bij de schuldhulpmaatjes. Aldus is een instrument verkregen om een keer per jaar laagdrempelig inzicht te krijgen in de geplande betrokkenheid van de schuldhulpmaatjes voor de komende jaren. Tevens is over een specifiek onderwerp de mening gevraagd van de maatjes en welke rol zij daarbij kunnen spelen. Op die manier kan zoveel mogelijk worden geprofiteerd van de diverse talenten, die aanwezig zijn binnen de groep.

Bestuursmutaties

In de september vergadering zijn een nieuwe voorzitter en Aalt Klaassen als gewoon bestuurslid toetreden tot het bestuur. Helaas heeft de nieuwe voorzitter daarna om persoonlijke redenen toch moeten afzien van het bestuurslidmaatschap van PAH. Daarop is Aalt als antwoord op een verzoek van de andere bestuursleden waarnemend voorzitter geworden. Begin 2020 is het waarnemend eraf gehaald.

Afscheid van zeer gewaardeerde (mede) oprichter en voorzitter Adriaan Rotteveel

Van Adriaan Rotteveel, de vorige voorzitter, is op een bijeenkomst voorafgaand aan de deelnemersbijeenkomst afscheid genomen. Adriaan is vanaf het begin betrokken geweest bij PAH en de oprichting van Schuldhulpmaatje Heerhugowaard. Met tomeloze energie en vasthoudendheid heeft hij met zijn medeoprichters voor elkaar gekregen dat PAH en de daaronder hangende activiteiten op het netvlies van gemeente en diverse (maatschappelijke) organisaties zijn gekomen. Zonder hun inzet en de bijdrage van gemeente en van de diverse deelnemers van PAH zou PAH niet van de grond zijn gekomen. Het bestuur is Adriaan zeer erkentelijk voor zijn stimulerende bijdrage en grote betrokkenheid.

Ook Gerard Wind is teruggetreden

Ook van Gerard Wind, een bestuurstermijn lang penningmeester, heeft begin 2020 na afloop van zijn eerste bestuurstermijn afscheid genomen. Gerard heeft op zorgvuldige wijze en consciëntieus de financiële zaken van PAH behartigd. Het bestuur dankt Gerard ook langs deze weg en we zijn dankbaar dat hij heeft aangeboden voor een aantal zaken de behartiging nog voor zijn rekening te willen nemen.

Nieuwe bestuursleden

Inmiddels is het bestuur begin 2020 uitgebreid met de nieuwe bestuursleden René Schreuder en Marcel Koster.

6. Inzicht in 'marktombang' en ontwikkelingen

Keuze waar accent ligt

In dit hoofdstuk vragen wij aandacht voor landelijke en plaatselijke ontwikkelingen om het veld aan te geven, waar PAH de meeste toegevoegde waarde denkt te kunnen leveren. Tevens

proberen we zicht te geven op de omvang van de schuldenproblematiek. Op dit moment lijkt vooral voor het project Schuldhulpmaatjes een structurele en actieve rol weggelegd te zijn. PAH kan niet alles even intensief aanpakken. Er moeten keuzes worden gemaakt. De uitdagingen zijn enorm.

6.1 Landelijke context

Ten aanzien van de [landelijke ontwikkelingen](#) noemen wij de volgende punten.

Meer meldingen van betalingsachterstanden.

Vergrijzing

Oprichting van landelijke organisaties als:

- Schuldenlab.nl en
- Alliantie

- Per 1 januari 2021 komen [meer meldingen](#) van mensen met [betalingsachterstanden](#) op het [bordje](#) van de [gemeenten](#). Het bestuur vermoedt dat het managen daarvan een forse uitdaging is;
- Op grond van demografische ontwikkelingen zal de [vergrijzing](#) sterk [toenemen](#) met o.a. als mogelijke gevolgen: een grotere zorgbehoefte, meer eenzaamheid en een groter aantal mensen met afnemende (financiële) zelfredzaamheid;
- In 2019 is [Schuldenlab.nl](#) opgericht met partijen als: centrale overheid (ministeries), gemeenten, banken, verzekeraars, nutsbedrijven. Eén van de hieronder hangende projecten is de [Nederlandse schuldhulprouwe \(NSR\)](#) met partijen als: fiKks, Geldfit, Humanitas, Moe-dige Dialoog, Rabobank, Rabo Foundation, [SchuldHulpMaatje](#), Stichting Lezen en Schrijven, Vereniging van Banken en Zilveren Kruis Achmea. NSR is een soort 'traject' voor iedereen met geldproblemen – met [Geldfit.nl](#) als startpunt. [Eén route, vier afslagen](#). En die route begint op Geldfit.nl. Na het invullen van een korte test vinden mensen hier gemakkelijk de juiste weg, die gesplitst wordt in vier 'afslagen':
 - [online zelfhulp](#);
 - een [digitale vrijwilliger](#) ('buddy') van de organisatie [fiKks](#);
 - een [lokale vrijwilliger](#) van bijvoorbeeld [Humanitas](#) of [SchuldHulpMaatje](#); en
 - [professionele hulp](#) van een [sociaal-werkorganisatie](#) of [schuldhulpverlening](#) via de eigen gemeente.
- In december 2019 is de Stichting [Alliantie](#) Vrijwillige Schuldhulp -preventie en -nazorg operationeel geworden. Deelnemende partijen zijn naast [Schuldhulpmaatje Nederland](#), [Humanitas](#), [Inspraak Orgaan Turken in Nederland \(IOT\)](#), [Landelijk stimuleringsnetwerk Thuisadministratie](#), [Leger des Heils](#), Samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders (SMN).
- De [effecten](#) van [Corona](#) zullen naar alle waarschijnlijkheid nog meer mensen in een moeilijke en afhankelijke positie manoeuvreren.

6.2 Plaatselijke situatie: omvang mogelijke doelgroep voor schuldhulpmaatje

Toelichting bron data.

Klasse betaalgedrag:

- slecht
- gemiddeld
- goed

Risiconiveau goede indicator schuldpositie

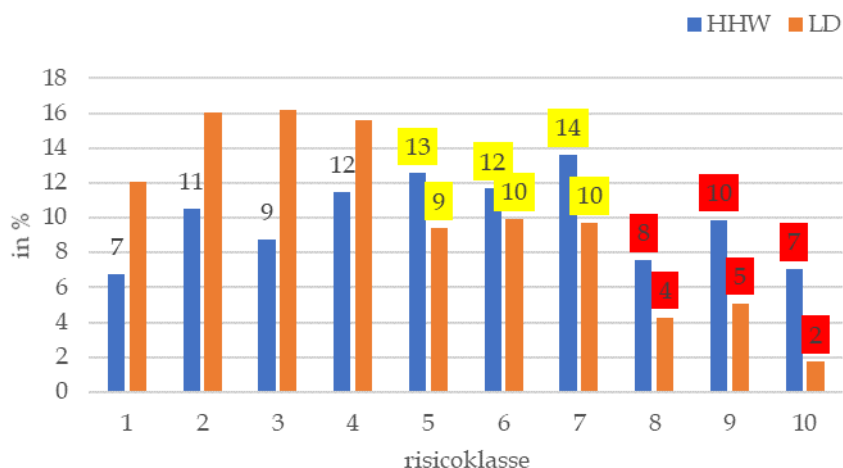
Benaderingsstrategie afgestemd op postcode-niveau

Data voor Heerhugowaard en Broek op Langedijk

[Schuldhulpmaatje Nederland](#) mag 4 keer per jaar een [analyse](#) doen [op de database](#) van een [bedrijf](#) dat de [betalingsafhandeling](#) doet voor zo'n 45 andere bedrijven. Het betreft ruim 4 miljoen klanten en ongeveer [100 miljoen transacties](#) per jaar. Deze klanten worden n.a.v. hun [betaalgedrag](#) ingedeeld in 10 risico-categorieën. Klanten met vorderingen die gemiddeld 3 of meer maanden open staan vallen in risiconiveau 10, met vorderingen die gemiddeld 2-3 maanden openstaan in risiconiveau 9 en met vorderingen die gemiddeld 1 -2 maanden openstaan in risiconiveau 8, enz.

De groepen met '[slechter](#)' [betaalgedrag](#) zitten in risiconiveaus 8 t/m 10 (genoemd: [curatief](#) behandelen). De mensen met [gemiddeld betaalgedrag](#) in de risiconiveaus 5 t/m 7 (genoemd: [preventief](#) behandelen) en met [goed betaalgedrag](#) in 1 t/m 4. In de praktijk blijkt dat de risiconiveau een uitstekende indicator zijn van de schuldpositie van de inwoners van een postcode. Zo kan [per postcode](#) en [per profiel](#) een [uitspraak](#) worden gedaan. Verder is vanuit het profiel dat aan een postcode hangt de benaderingsstrategie per doelgroep gedefinieerd. Een grachten-gordelbewoner en een sociale huurder hebben een verschillende belevingswereld en worden getriggerd door verschillende boodschappen vanuit verschillende zenders. Hiermee wordt rekening gehouden in de [online](#) benadering in zowel [Geldfit.nl](#) (preventie) als [Moneyfit.nl](#) (jongeren) als [UitdeSchulden](#) (curatief) en [offline](#) in de flyers, folders en andere uitingen.

In onderstaande figuur zijn met dank aan het landelijk bureau de gegevens op gemeenteniveau weergegeven voor de gemeenten Heerhugowaard en Broek op Langedijk. Deze gegevens kunnen verder worden [verbijzonderd naar wijk-, straat- en cluster postcodeniveau](#).

Figuur 5 Indeling gezinshuishoudingen naar risicoklassen op basis van hun betaalgedrag⁴

Legenda: de getallen betreffen het procentueel aantal mensen, dat in een bepaalde risicoklasse valt. Geel gearceerd: preventieve behandeling; rood: curatieve behandeling. HHW: Heerhugowaard. LD: Broek op Langedijk.

Gezinnen in schuldpositie in:

- HHW 25 % en
- LD 11%

In het derde kwartaal 2019 valt 25 % van de gezinshuishoudingen in HHW of te wel 5.520 gezinshuishoudingen in de curatieve categorie. In LD is dat 11 % en zijn dat 1245 gezinshuishoudingen. HHW telde toen 22.500 gezinshuishoudingen en LD 11.175. Op landelijk niveau is het vergelijkbare percentage 20 %. En naar wordt gezegd, is slechts 4 % van de Nederlandse gezinnen op een of andere manier bekend in het schuldhulpverleningscircuit. In de preventieve fase valt voor HHW 38% (= 8.520 gezinshuishoudingen) en bij LD 29% (= 3.245 gezinshuishoudingen). Van de mensen in deze fase wijzen historische cijfers uit, dat als er niets aan wordt gedaan dat het grootste deel binnen 5 jaar in de curatieve fase belandt.

De **conclusie** is: dat wij een druppel op een gloeiende plaat zijn en die druppel moet een plasje worden.

Hoe gaan we dat realiseren?

6.3 Voornemens bestuur PAH

Het bestuur is inmiddels volop bezig een aantal gedachten uit te werken om de in de vorige paragraaf geschetste uitdagingen aan te pakken. De grote lijnen zijn:

Voornemens:

- versterken eigen organisatie
- meer samenwerken
- gerichte aanpak om eerder te signaleren

- **Versterken eigen organisatie:**
 - toename aantal gecertificeerde Schuldhulpmaatjes;
 - meer coördinatoren;
 - verbreding naar Langedijk en later ook Alkmaar;
 - meer bedrijfsmatig, inclusief vormen van werkgroepen voor deeltaken; en
 - verbreding samenstelling bestuur.
- Meer **samenwerking** met kerken, andere organisaties (o.a. Humanitas) en gemeenten (o.a. haltewerk). Een en ander parallel aan landelijke samenwerkingsverbanden als Alliantie en Schuldenlab, indien mogelijk.
- **Gerichte benadering/campagnes** om samen met landelijk bureau en samenwerkingspartners eerder te signaleren (postcodebenadering en betalingsgedrag) en proberen mensen in hulpverleningstraject te krijgen.

Pilot om uiteindelijk meer mensen te kunnen helpen

Een aantal van bovenstaande zaken is sinds december al in werking gezet. Helaas heeft Corona wat roet in het eten gegooid. Desondanks willen we op korte termijn verder gaan met de voorbereiding om in het derde kwartaal van 2020 in Heerhugowaard een pilot uit te voeren. Met internetcampagnes (o.a. inzet geldfit), gecombineerd met een Postcode Preventie Aanpak (inclusief soms flyer), bereikt de landelijke organisatie samen met de gemeenten doelgericht mensen in wijken met een hoog risico op schulden. Het is een door het landelijk bureau beproefde methode.

⁴ Bron: zowel deel tekst in deze paragraaf als cijfers zijn door landelijk bureau Schuldhulpmaatje.nl aangeleverde gegevens gebaseerd op de stand van zaken van het derde kwartaal van 2019.

Het **doel** van de pilot is om in een wijk in Heerhugowaard **meer mensen te vinden en te bereiken** dan thans gebruikelijk, **die zich willen laten ondersteunen om uit hun schuldpositie te komen**. Zo hopen we te voorkomen dat ze in een schuldsaneringstraject terechtkomen of nog erger in uitzichtloze positie belanden. In nauwe samenwerking met de gemeente Heerhugowaard en andere partners willen wij op basis van de bewezen resultaten van de aanpak van het landelijk bureau Schuldhulpmaatje dat ook in Heerhugowaard gaan doen. Op basis van de pilot hopen we zoveel resultaten te bereiken dat we deze aanpak voor heel Heerhugowaard en het HAL-gebied kunnen uitrollen.

Als u ons daarbij wilt helpen, schroom dan niet om contact met ons op te nemen

Heerhugowaard 1 april 2019

Bestuur Platform Armoedebestrijding Heerhugowaard per februari 2020

Ineke de Boer

René Schreuder

Aalt Klaassen (voorzitter)

Loes Veldman (secretaris)

Secretariaat PAH:

Larixplantsoen 3

1702 XG Heerhugowaard

Email: L. Veldman@hetnet.nl

tel. 072 5711952

website: www.platform-armoedebestrijding.nl

KvK 37087293

IBAN: NL16 ABNA 04722 63978 ANBI